

Civilutskottets betänkande 2019/20:CU8

Sjöfylleri

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden. Motionsyrkandena handlar om att det bör göras en utvärdering av det utvidgade straffansvaret för sjöfylleri som infördes 2010.

Behandlade förslag

Tre yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2018/19 och 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden.....	5
Sjöfylleri.....	5
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	8
Motion från allmänna motionstiden 2018/19	8
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Sjöfylleri

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1737 av Edward Riedl (M),

2019/20:1679 av Sten Bergheden (M) och

2019/20:2904 av Edward Riedl (M).

Stockholm den 12 december 2019

På civilutskottets vägnar

Emma Hult

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Hult (MP), Larry Söder (KD), Johan Löfstrand (S), Carl-Oskar Bohlin (M), Elin Lundgren (S), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilander (SD), Leif Nysmed (S), Ola Johansson (C), Momodou Malcolm Jallow (V), Lars Beckman (M), Roger Hedlund (SD), Joakim Järrebring (S), Robert Hannah (L), Angelica Lundberg (SD), David Josefsson (M) och Inga-Lill Sjöblom (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet tre motionsyrkanden om sjöfylleri från allmänna motionstiden 2018/19 och 2019/20. I motionerna föreslås tillkännagivanden om att det bör göras en utvärdering av det utvidgade straffansvaret för sjöfylleri som infördes 2010.

Förslagen i motionerna finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Sjöfylleri

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en utvärdering av det utvidgade straffansvaret för sjöfylleri som infördes 2010. Utskottet hänvisar till en nyligen gjord utvärdering och pågående arbete.

Motionerna

I motion 2019/20:1679 av Sten Bergheden begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör utvärdera promillegränsen för sjöfylleri. Motsvarande förslag finns i motionerna 2018/19:1737 och 2019/20:2904, båda av Edward Riedl (M).

Bakgrund

Den 1 juni 2010 utvidgades straffansvaret för sjöfylleri genom att det i sjölagen (1994:1009) infördes en fast, nedre promillegräns på 0,2 promille alkohol i blodet, motsvarande 0,10 milligram per liter i utandningsluften. Straffansvaret gäller den som framför ett fartyg eller i övrigt på ett fartyg fullgör en uppgift av väsentlig betydelse för säkerheten till sjöss, förutsatt att fartyget antingen med motordrift kan framföras med en hastighet om minst 15 knop eller har ett skrov med en största längd av minst tio meter. Regeln gäller både yrkessjöfart och fritidssjöfart. Även straffansvaret för grovt sjöfylleri utvidgades så att ansvar kan följa direkt vid en alkoholkoncentration om minst 1,0 promille i blodet, motsvarande 0,50 milligram per liter i utandningsluften (prop. 2009/10:76, bet. 2009/10:CU14, rskr. 2009/10:238).

Riksdagens tillkännagivande

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat motionsyrkanden om att bestämmelserna om sjöfylleri i sjölagen bör utvärderas, senast hösten 2017 i betänkande 2017/18:CU2. Utskottet konstaterade att regeringen gjort en viss uppföljning av lagstiftningen och anförde bl.a. följande:

Utskottet anser att det nu finns skäl att gå vidare med en grundligare utvärdering av lagstiftningens tillämpning och effekter. Vid en sådan utvärdering bör man även överväga om det finns behov av ändringar i något avseende. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

Riksdagen följde utskottets förslag.

En utvärdering av den nedre promillegränsen för sjöfylleri

En utredare har haft i uppdrag av Justitiedepartementet att utreda och utvärdera vissa frågor avseende trafikbrott och sjöfylleri. I uppdraget ingick bl.a. att utvärdera tillämpningen och effekterna av lagstiftningen om det utvidgade straffansvar för sjöfylleri som infördes 2010. Uppdraget redovisas i promemorian Ett stärkt straffrättsligt skydd mot upprepad trafikbrottslighet och en utvärdering av den nedre promillegränsen för sjöfylleri (Ds 2019:22). Utredaren konstaterar bl.a. följande:

- Antalet olyckor till sjöss är förhållandevis få. Antalet dödsolyckor med fritidsbåtar har minskat sedan 2010 när lagstiftningen infördes. Det glidande femåriga medelvärdet låg 2011 på 36 personer och är nu nere på 23 personer. En stor del av de som omkommer har varit alkoholpåverkade och en inte försumbar andel av dem, 16 procent, har haft förhållandevis låga alkoholhalter (upp till 0,5 promille) i blodet. Statistiken talar alltså för ett tydligt samband mellan alkoholpåverkan och olyckor till sjöss.
- Antalet anmälda sjöfylleribrott (även grovt brott) har minskat med 31 procent sedan 2010. Sedan 2011 har antalet lagföringsbeslut avseende såväl sjöfylleri som grovt sjöfylleri minskat för varje år.
- Utfallet, dvs. antalet anmälda sjöfylleribrott i förhållande till antalet genomförda kontroller, har under den tid som lagstiftningen varit i kraft minskat kraftigt. Myndigheterna har också noterat en beteendeförändring till alkohol i samband med båttrafik. Svenskarnas inställning till den nya sjöfyllerilagstiftningen är, enligt Båtlivsundersökningen 2015, mycket positiv. Bland branschorganisationerna råder dock delade meningar och det finns de som upplever att lagstiftningen har påverkat båtlivet negativt.

Enligt utredaren visar den tillgängliga statistiken och det övriga underlaget sammantaget att utvecklingen på flera plan har varit positiv sedan lagstiftningen infördes. Det är inte möjligt att dra några entydiga slutsatser om vilka faktorer som bidragit till utvecklingen, men utredaren anför att det verkar rimligt att lagstiftningen, i kombination med de kontroller som görs, har haft en preventiv inverkan på sjöfylleri i stort – vilket var ett av skälen till att lagstiftningen infördes – och en positiv inverkan på trafiksäkerheten. Mot denna bakgrund bedömer utredaren att det i nuläget inte finns behov av att föreslå några ändringar i lagstiftningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det nu har skett en utvärdering av tillämpningen och effekterna av det utvidgade straffansvaret för sjöfylleri. Promemorian bereds inom Regeringskansliet och ska remissbehandlas. Regeringen kommer även att redovisa behandlingen av riksdagens tillkännagivande i sin årliga redovisning av vilka åtgärder som regeringen har vidtagit med anledning av överlämnade riksdagsskrivelser (skrivelse 75). Mot denna bakgrund anser

utskottet att det inte finns skäl att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionerna. Motionsyrkandena bör därför avslås.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motion från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:1737 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av bestämmelserna om sjöfylleri i sjölagen och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:1679 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera promillegränsen på sjön och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2904 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av bestämmelserna om sjöfylleri i sjölagen och tillkännager detta för regeringen.